

PIZDA!

KOMAJ ČAKAM,
DA VIDIM
PRVO PIZDO!

Letnik MMXV

PIZDO! ustvarjajo
prostovoljci MISC
INFOPEKA (Pekarna
Magdalenske mreže).

Urednika:
Tomaž Podbevšek,
Urška Repina.

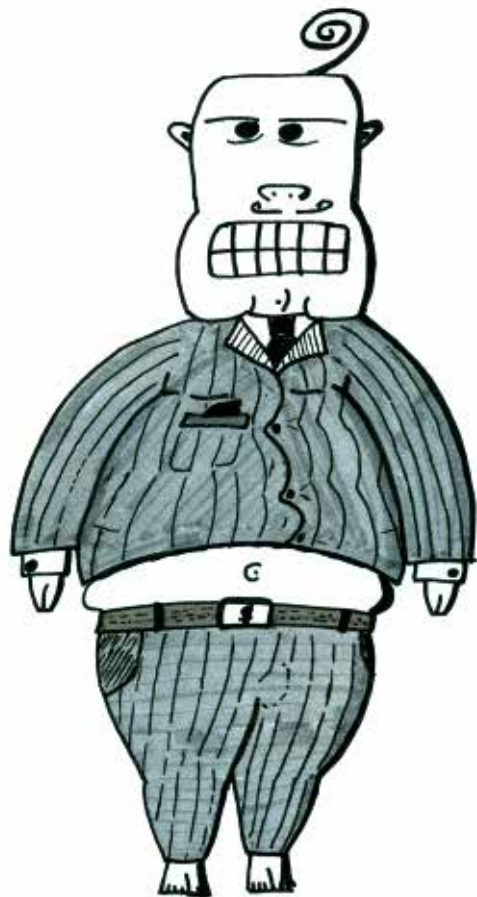
Avtorji prispevkov:
Aicha Boughazi,
Dino Kusanović,
Martina Fridl,
Matevž Hrženjak,
Samo Cerar,
Tina Lešnik,
Tina Podbevšek,
Tomaž Podbevšek,
Urša Meier,
Urška Repina.

Lektoriranje:
Matevž Hrženjak,
Tomaž Podbevšek,
Urška Repina.

Fotografije:
Dino Kusanović.

Ilustracije:
Dino Kusanović,
Tina Podbevšek.

Oblikovanje:
Kaja Vidovič.

»Kaj se PIZDIŠ, PIZDA ti materna!« »Kaj bi rad še enkrat dobil po PIZDI?« »A ne vidiš, da greš vsem na KURAC?«

»Ja, PIZDIL se bom! Nič več ne bom tiho! Ne bom se prodajal! Nisem konformist, oportunist in karierist. Pa kaj, če grem na KURAC sistemu! Jaz sem človek! Jaz sem PIZDA!«

Pizda! je zine, ki je v prvi vrsti namenjen družbeno angažiranim in aktivističnim vsebinam ter služi kot sredstvo analiziranja in preizpraševanja družbeno-političnih razmerij moči. Hkrati nam mladim kot marginalizirani družbeni skupini, ki ima svoje specifične potrebe in interese, omogoča samorefleksijo in razumevanje vpetosti v družbeno-politično okolje. Zavedanje, da vladajoči politični in ekonomski sistemi oblikujejo družbene vrednote in norme ter s svojimi mehanizmi vzpostavljajo in ohranjajo obstoječo hierarhijo moči, nam v prvi vrsti omogoča, da se zavestno opredelimo in zavzamemo tisto pozicijo, ki zagovarja skupne družbene interese ter se zoperstavimo vsakršnim oblikam izkoriščanja, diskriminiranja in omejevanja egalitarnih pravic. Drugič pa nam omogoča, da začnemo o družbenem sistemu razmišljati kot o družbenem konstrukt, ki ga lahko s konstruktivno razpravo, odločanjem s konsenzom, družbeno-političnimi akcijami in prizadevanjem za solidarnost, strpnost in neposredno demokracijo kadarkoli spremenimo. Zavedanje naše vloge in položaja v družbeno-političnem-ekonomskem sistemu je torej prvi korak, ki vodi k želenim spremembam. Pizda! prinaša še drugo zelo pomembno prednost, saj poleg družbene kritičnosti in razmišljanja spodbuja tudi ustvarjalnost in kreativnost mladih. Ker tako kritičnost kot ustvarjalnost zahtevata preseganje konvencionalnih družbenih in kulturnih okvirjev je tudi Pizda! neposreden odraz preseganja družbenih psevdouniverzalnih načel, ki postavlja pod vprašaj našo rekonstrukcijo družbeno-političnih razmerij in si prizadeva za bolj pravično in enakopravno družbo. Članki, ki so objavljeni v prvi številki, opozarjajo na širšo problematiko, s katero se ne srečujemo zgolj mladi, temveč celotna družba, saj so vzroki zanjo globlje vpeti v temelje naše družbe in pozivajo bralca k refleksiji in družbeni spremembi. V prvi številki se lotimo netransparentnega delovanja Študentske organizacije Univerze v Mariboru, nepriznavanja študijskih obveznosti, opravljenih v tujini in kritične obravnave drugega Lokalnega programa za mlade. Vsi teksti so bolj ali manj neposredno uperjeni zoper kapitalizem, neoliberalizem, newagovske pristope, tržno usmerjenost in potrošništvo. Avtorice in avtorji se v člankih sprašujejo tudi o njihovi lastni identiteti ter kritično obravnavajo družbene ideale, norme in vrednote.

Za ime, ki vulgarno označuje žensko spolovilo – pizda, smo se odločili, ker smo feministke in feministi ter zagovarjamo enakopravnost vseh spolov ter zaradi analogije s pogosto uporabljeno psovko za ničvrednega in slabega človeka, ki je izven družbenih okvirjev in ga družba označi za manjvrednega. Kadarkoli človek opozarja na srž problemov in dreza tja, kamor ne bi smel, je lahko označen kot nekdo (pizda), ki je trn v peti oblastnikom. Glavno poslanstvo novorojenega zina je torej »(PO)PIZDITI!«, »se RAZPIZDITI!« in izraziti jezo nad krivično ureditvijo družbe, najti alternativne in konstruktivne rešitve ter aktivno sooblikovati in soustvarjati antikapitalistično prihodnost.

Živimo v času krize demokracije in solidarnosti, vse večje brezposelnosti in revščine, zato smo se dolžni upirati obstoječim družbeno-zatiralskim praksam in opozarjati na krivice. Pizde! vas zato vabimo na živo razstavo Al Nakba, ki jo bomo skupaj z Zofijinimi ljubimci organizirali v torek, 10. 2. 2015, ob 13:00 v avli Filozofske fakultete v Mariboru in tako javno izrazili svoje nestrinjanje nad vodstvom fakultete, ki je razstavo krivično označilo kot neumetniško in jo v okviru Kulturne ambasade Palestine tudi prepovedalo. Prav tako mlade vabimo, da se nam pridružijo pri soustvarjanju naše redne publikacije in drugih akcijah, ki jih nameravamo organizirati.

Naj zaključim z optimističnimi besedami ene izmed Pizd, ki se glasijo: »Čas je, da tudi vsi mi zavpijemo odločen »NE!« in začnemo graditi drugačen sistem.« Sistem, ki bo temeljil na pravičnosti, enakopravnosti in enakih možnostih za vse.

Tomaž Podbevšek

4 The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits (Milton Friedman)¹

Živimo v času, v katerem nas prepričujejo, da je vse tržno in da moramo tržiti vse. Da moramo znati tržiti same sebe kot blagovno znamko, da bomo uspešni na trgu dela; da so tržno blago tudi ljubezenske zveze, prijateljstva; država zasebnim firmam daje denar za organiziranje delavnic, kjer nas učijo, kako se najbolje prodajati ipd. Hkrati pa se soočamo z največjo gospodarsko krizo od tridesetih let 20. stoletja naprej. Imam občutek, da so stvari postavljene na glavo, čeprav nam bodo vsi vodilni politiki in večina ekonomistov rekli, da smo za to krivi sami, saj se premalo tržimo, premalo delamo na sebi. Mi sami smo krivi za stanje, v katerem smo, kajti mi smo tisti, ki se ne znamo zeliti s sistemom, mi nismo dovolj dobri, mi nismo dovolj sposobni, mi nismo dovolj pridni, mi nismo dovolj lepi, mi nismo dovolj pametni, mi ne vlagamo dovolj truda in mi smo torej krivi, ker nismo uspešni. Če bi se namreč zares trudili, bi bili bogati in uspešni, uživali bi v vseh radostih življenja, ki jih denar lahko kupi ... Pa je to res mogoče? Smo res skoraj vsi prebivalci tega planeta nesposobni lenuhi in idioti? Prepričan sem, da ne in tako pravi tudi najbolj bran ekonomist zadnjih treh let, Thomas Piketty, ki v svoji knjigi Kapital v 21. stoletju ugotavlja, da kapitalizem ne deluje. To ni zgolj njegovo osebno prepričanje, ampak temelji na analizah vseh mogočih podatkov, ki jih je skrbno zbiral in preučeval. Piketty je prvi avtor, ki je, skupaj s sodelavci, uporabil vse dostopne davčne evidence in druge ekonomske podatke od leta 1700 do 2013. V knjigi znanstveno dokazuje, da ni razloga, da bi verjeli, da lahko kapitalizem kadarkoli reši problem revščine in neenakosti, ampak ju še zaostreje. Ugotovil je da, za razliko od 19. stoletja, danes bogastvo raste tudi npr. v Rusiji in na Kitajskem, ne zgolj na Zahodu. Če ta proces ne bo ustavljen, je resnična nevarnost, da se bo za enako stopnjo povečala tudi revščina in tako se lahko zgodi, da bo 21. stoletje postalo stoletje z večjo neenakostjo in z večjim socialnim konfliktom kot 19. stoletje. Piketty razlaga, da bodo tisti, ki ustvarjajo bogastvo (npr. savdski princ), vedno bogatejši kot podjetniki, ki ustvarjajo kapital. Tendencia kapitalizma v tem modelu je koncentracija vedno več bogastva v rokah vedno manj ljudi. Zdaj imamo prvič zbrane podatke, ki to potrjujejo – v prihodnosti bomo vsi revnejši, kar ustvarja krizo. »Dokazal sem, da kapitalizem pod današnjimi pogoji ne more delovati,« je povedal Piketty.

Bistvo kapitalizma – profit²

V tržnem gospodarstvu/poslovanju proizvedene dobrine niso cilj delovanja, temveč le sredstvo za ustvarjanje profita. Gospodarska dejavnost je v svetu, ki ga poganja denarni motiv, odvisna od dejavnikov, ki lahko vplivajo na profit. Denar, ki je na razpolago za investiranje, prihaja bodisi iz zadržanega profita bodisi iz kreditov, izdanih na podlagi pričakovanega profita, ki mora biti realiziran, če hočemo, da bodo krediti odplačani in da se bo ves proces lahko nadaljeval. V določenih obdobjih gre podjetjem v vsem gospodarstvu dobro, takrat ustvarjajo večji profit kot v drugih obdobjih. Ko je povprečni profit visok, družba živi v blagostanju, padajoči profit pa povzroči nastanek depresije (oz. krize).

V naši družbi je večina podjetij organiziranih na tržni osnovi. To je posledica tega, da ljudje, ki proizvajajo dobrine za podjetja, niso v neposrednem razmerju z ljudmi, ki bodo te proizvode potrošili, čeprav so proizvedeni zanje. **Podjetje zato lahko gleda le na svojo uspešnost skozi profit, ki ga ustvari oz. ustvariti morajo dovolj profita, drugače propadejo.** Kapitalistična podjetja proizvajajo proizvode za vsakogar, ki lahko te proizvode plača. Peka kruha in proizvodnja avtomobilov sta na enak način zastopana v denarnih zneskih, ki jih kupci plačajo za proizvod. Računi se torej vodijo v denarnih enotah, ne pa z vidika preživetja, niti z vidika uporabnosti dobrin, učinkovitosti dobrin itd. Ni pomembno kako uporaben ali učinkovit je nek proizvod, ampak je pomembno le, ali obstaja dovolj ljudi, ki bi ga kupilo.

¹(Edina) družbena odgovornost podjetij je povečevanje lastnih dobičkov.

²Povzeto po: Paul Mattick, Vse po starem; gospodarska kriza in polom kapitalizma.

Danes večina ljudi nima dostopa do zemlje, orodja ali surovin oz. nima dovolj denarja, da bi si jih lahko kupila. Zato zase ne morejo proizvajati dobrin – stanovanj, hrane, oblek, ki jih potrebujejo. Zato morajo ti ljudje delati za druge ljudi, ki imajo denar, da jih lahko zaposlijo in s tem oskrbijo s surovinami in orodjem. V zameno za delo dobijo ljudje (delavci) denarno plačilo. Ta denar pa nato priteče nazaj k delodajalcem, ko zaposleni z zasluženim denarjem kupujejo dobrine, ki so jih sami proizvedli. Na videz se zdi, da je profit rezultat dejavnosti posameznih firm, saj si ga prisvajajo podjetja. V resnici pa profit nastane šele, ko se proizvedene dobrine zamenja za denar, kar pomeni, da jih mora nekdo plačati. Profit je zgolj tisto, kar ostane po tem, ko menjava vseh proizvedenih dobrin za denar obnovi sredstva in delo, ki so bili potrebni za proizvod dobrin. **To pomeni, da je profit rezultat delovanja vsega družbenega sistema, čeprav ga obdržijo le posamične gospodarske družbe.**

Skok v zgodovino³

19. stoletje je bilo stoletje gospodarskih kriz, saj je v vsakem desetletju nastopila vsaj ena, vsaka naslednja pa je bila hujša od prejšnje. A ta vidik kapitalizma so tudi po zlomu borze leta 1929 še naprej zanemarjali. A zakaj je sistem zašel v nenehno ponavljanje kriz? Marx je trdil, da bo rast kapitalizma povzročila povečanje količine denarja, potrebnega za nadaljnjo širitev proizvodnje, s tem pa povečevanje velikosti posameznih gospodarskih družb. Posledica te napovedi je, da bo količina razpoložljivega profita premajhna za nadaljnjo širitev sistema, če profitabilnost kapitala pade. Stagnacija investicij ali njihovo krčenje pomenita krčenje trga za proizvedene dobrine. Delodajalci več ne uporabijo kapitala za nakup zgradb, strojev ter surovin in nehajo izplačevati plače, ki bi jih delavci porabili za nakup potrošnih dobrin. Delavci postanejo brezposelni, poslovnežem pa se krči trg. Padanje povpraševanja povzroča stečaje podjetij, višjo brezposelnost in nadaljnje krčenje povpraševanja – začaran krog, poslovneži vse težje izpolnjujejo svoje finančne obveznosti, različne oblike vrednostnih papirjev izgubljajo na vrednosti, s tem se zmanjšujejo vrednosti tržnih podjetij. Posamezniki in institucije pričnejo kopičiti denar, namesto da bi ga investirali, kapitalizem se znajde v depresiji. **A za sistem je to dobro, ne glede na trpljenje posameznikov. Gospodarske družbe, ki depresije preživijo, lahko kupijo stroje, stavbe ipd. po znižanih cenah, istočasno se znižajo plače, stroški investicij so zaradi tega nižji.** Ker imamo vedno bolj napredne stroje, je delovna sila bolj produktivna kot prej, saj posameznik proizvede več. Rezultat tega je okrevanje profitne stopnje, ki omogoči nov krog investicij in s tem širitev trga. **Prav depresija omogoči novo obdobje blagostanja, čeprav bo to blagostanje nato ustvarilo pogoje za novo depresijo.**

³Ibid.

Zdi se, da tega vidika kapitalizma nihče od vodilnih politikov ali ekonomistov ne omenja, čeprav so ponavljajoče se krize vtakane v njegovo bistvo. **Dolgo obdobje rasti, ki je sledilo koncu 2. svetovne vojne, je bilo zgodovinska izjema, čeprav danes mislimo, da je kapitalizem resnično tak – stabilna dolgotrajna gospodarska rast, ki omogoča močno socialno državo ter preživetje tudi najrevnejšim. A to stanje, ki je trajalo večino 20. stoletja (že od začetka sedemdesetih let dalje pa se je položaj večine prebivalstva začel slabšati) je izjema.** Rast je vztrajala kljub blagim recesijam v posameznih državah. V tem času so države povečevale delež izdatkov za socialno državo, izobraževanje in zdravstvo. Drugače povedano, kapitalistično gospodarstvo – v ožjem smislu sistem zasebnih podjetij – niti v tem času ni moglo samo (brez posredovanja države) omogočiti takšne stopnje blaginje, ki bi lahko zagotavljalo zaželeno raven družbenega zadovoljstva, na to so morale vplivati države s svojimi politikami. Ameriška politična ekonomistka Joyce Kolko je ugotovila, da je v ZDA skoraj polovico novih zaposlitev po letu 1950 ustvarila država s svojim trošenjem, do podobnega premika pa je prišlo tudi v drugih državah OECD-ja. Po vojni so torej državni izdatki za civilne in obrambne projekte povečevali povpraševanje po dobrinah in storitvah, s čimer so ustvarile razmere blagostanja kljub omejitvam kapitalističnega gospodarstva.

A tudi to obdobje se je v začetku 70-ih let končalo. Takrat je začel naraščati javni dolg, ki ga države več niso bile sposobne odplačevati. Za to je bila kriva predvsem naraščajoča inflacija, ki jo je povzročilo ameriško tiskanje dolarjev, ki so jih ameriške vlade potrebovale za dolžniško financiranje svojih dejavnosti po vsem svetu. Do leta 1971 so Američani natisnili že toliko dolarjev, da so morali ukiniti zlati standard (vezavo dolarja na zlato), saj so s tem preprečili, da bi druge države z unovčenjem svojih dolarjev izpraznile ameriške zlate rezerve. **To je še eden od dokazov, kako zelo je svetovno gospodarstvo odmaknjeno od samodejno reguliranega mehanizma, ki ga zagovarjajo privrženci prostega trga, in da je zelo odvisno od stalnega nadzora in upravljanja državnih organov.** »Zlata doba kapitalizma« se je v 70-ih končala, gospodarska rast se je dramatično zmanjšala, brezposelnost je pričela naraščati. Namesto nove depresije je svetovno gospodarstvo doživelo kratko a resno recesijo, ki so jo omilili z državnim ukrepanjem. A zaradi tega je bilo kratko tudi obdobje blagostanja, ki je temu sledilo.

Padec profitne stopnje je bil nevtraliziran, ne pa premagan, zato so gospodarske družbe začele sredstva vlagati v iztiskanje profita (in ne v izgradnjo novih obratov) – investicije v manjšo porabo dela, nizko porabo energije, zmanjševanje stroškov dela s selitvijo proizvodnje na območja z nizkimi plačami. Včasih pa so zgolj grozile s selitvijo, da so na ta način izsilile znižanje plač in dodatkov v obstoječem okolju. K znižanju povprečne plače in k dvigu profitabilnosti so seveda prispevali tudi drugi pojavi: »fleksibilnost« oz. lažje odpuščanje in menjavanje delavcev, ukinitve ukrepov za zagotavljanje varnosti zaposlitve, povečanje zaposlovanja za določen čas, znižanje sredstev za javno šolstvo in zdravstvo itd. V ZDA se je povprečni dohodek med 1970 in 1986 realno zmanjšal za okoli 6 %⁴. V osemdesetih letih so se začeli rezi v socialne prispevke, s čimer so sprostili še dodaten denar za poslovne namene, zniževali so davke v prid najbogatejšim. Povečalo se je špekuliranje v finančni industriji, »iznašli« so nove »finančne instrumente«, kot so derivativi ter listninjenje, pri katerih gre dejansko za hazardiranje. Študija OECD-ja je ugotovila, da so neposredne tuje investicije v vse večji meri namenjene storitvenim industrijam ter spojitvam in pripojitvam, delež predelovalne industrije pa je z 41 % leta 1990 padel na 30 % leta 2005, leta 2006 pa je na spojitve in pripojitve odpadlo 2/3 investicij.

⁴New York Times 13. 7. 1986

⁵Globalization and Emerging Economies; (Globalization, Multinationals and BRICS).

V 70-ih letih je sledil še skoraj identičen scenarij, ki ga npr. Grčiji, Sloveniji, Španiji itd. vsiljujejo »mednarodni finančni trgi« ter EU. Takrat je namreč prišlo do hitre rasti posojil nerazvitim državam, ker so komercialne banke nadomestile državne in mednarodne agencije, ki so bile pred tem glavni vir posojanja denarja. Rezultat tega je bila vrsta dolžniških kriz v npr. Latinski Ameriki, ena od posledic teh kriz pa je bila opustitev notranjih razvojnih gospodarskih projektov na račun izvozno usmerjenih gospodarskih strategij, ki so jih narekovali mednarodni finančni organi (IMF, Svetovna banka). Podobna usoda je čakala države Vzhodne Evrope, ki so zapadle v katastrofalne dolgove, ki naj bi jim omogočili izhod iz krize po padcu komunističnega sistema.

V 90-ih se je že kazala resničnost, ki jo zdaj živimo – depresija na Japonskem, nenehna dokaj visoka brezposelnost v Evropi, stagnacija ameriškega gospodarstva, naraščajoče stopnje revščine in vse večja odvisnost od naraščajočega dolga, nenehne gospodarske težave Latinske Amerike, trpljenje večine prebivalstva Afrike, kopičenje stotin milijonov brezposelnih ali polzaposlenih ljudi v barakarskih naseljih po vsem svetu. To je realnost, ki se je ohranjala v ozadju: menjavanje krčenja in rasti, dolžniške krize, zlomi valut, finančne panike itd. Vse to je vodilo do izbruha krize 2007/08, čeprav so se jasni svarilni znaki (propadi bank, dolžniške krize, borzni zlomi) kazali že več desetletij. **Trenutno stanje ni nobena anomalija kapitalizma kot sistema. To, s čimer se soočamo danes, je zgolj nadaljnja oblika depresije, ki se je prvič oglasila v začetku 70-ih let.**

Če pogledamo zgolj malo globlje, jasno vidimo, da nas večina ljudi na svetu ni lenih idiotov, ki bi želeli kot pijavke živeti od sadov »uspešnih«, »inovativnih«, »sposobnih« idr. ljudi, ampak je sam sistem, v katerem živimo, v svojem bistvu naravnan tako, da ustvari zelo majhen odstotek uspešnih bogatašev in večinski odstotek »ostalnih«, tj. revnih. Prav tako kapitalizem ni trden in stabilen sistem, ki bi zagotavljal ljudem stabilnost in varnost, ampak je naravnan tako, da se ponavlja neskončen krog vzponov in padcev. »Ko sem začel zbirati podatke, sem bil res presenečen, ko sem ugotovil, da se neenakost tako hitro povečuje in da kapitalizem tega očitno ne more rešiti. Mnogi ekonomisti začnejo na drugi strani z vprašanji o revščini, jaz pa sem hotel razumeti, kako bogastvo ali super bogastvo deluje, da povečuje prepad med revnimi in bogatimi. Ugotovil sem, da se ta prepad povečuje vedno hitreje. Vprašati je treba, kaj to pomeni za navadne ljudi, ki niso milijarderji in nikoli ne bodo milijarderji. Po mojem mnenju zanje to pomeni najprej propad gospodarske blaginje skupnega, z drugimi besedami razpad javnega sektorja,« je povedal Thomas Piketty. Osnovno prepričanje kapitalistov je, da bo kapital rešil svet, Piketty pa je dokazal, da temu v resnici ni tako. Po njegovem mnenju prav tako ni mogoče ekonomskega razmišljanja ločevati od zgodovine ali politike. Čas je, da tudi vsi mi zavpijemo odločen »NE!« in začnemo graditi drugačen sistem. Radikalno rešitev je ponudil Oscar Wilde v eseju *Človeška duša v socializmu*; v delu, v katerem govori o filantropiji in miloščini, pravi, da **rešitev ni v tem, da reveže ohranimo pri življenju, ampak je treba rekonstruirati družbo in jo vzpostaviti na takšnih temeljih, da revščina sploh ne bo mogoča.**

Matevž Hrzenjak

Erasmus izmenjava*? Pozor!

*Pred odhodom se o njenih neželenih stranskih učinkih natančno posvetujte s svojimi predhodniki.

Spadam med tiste študent(k)e, ki študija pred uvedbo bolonjske reforme niso poznali. In po nekem čudnem naključju so slabosti tega novega sistema, na katere so opozarjali mnogi (upad kakovosti študija, preobremenjenost s sprotim delom, nižja raven izobrazbe itd.), neopazno odkorakale mimo mene. Iz poplave informacij o novem študiju se je do mojih možganov uspelo prebiti zgolj eni izmed njih – tisti, ki sliši na ime *Erasmus izmenjava*. Gre za eno- ali dvosemesterski študij v eni izmed visokošolskih institucij v tujini, s katerimi je matična fakulteta podpisala bilateralno pogodbo. V praksi naj bi to posledično pomenilo, da lahko študijske obveznosti (beri: izpite) tistega semestra ali dveh v celoti opraviš v tujini na partnerski univerzi. Pa je res tako?

Kot zelo dobro prikazuje film *L'auberge espagnole*, bi se ob manjši nepazljivosti pri pripravi na izmenjavo začela hitro utapljati v morju birokracije. Ko sem po začetnem šoku le prepoznala biblijo vseh dokumentov, t. i. *Learning agreement* (*Študijski sporazum*), se je šele začela prava bitka. Na ta dokument mora študent napisati izbrane predmete študijskega programa tuje institucije, ki naj bi jih med izmenjavo obiskoval namesto predmetov, ponujenih na njegovi matični univerzi. Da je študent opravičen do prejema Erasmus štipendije, mora namreč v tujini opraviti obveznosti, vredne vsaj 20 kreditnih točk (ETCS) na semester, torej 40 ETCS v dveh semestrih. S tem kosom papirja sem se torej odpravila na pohod od profesorja do profesorja in od vsakega sprva zahtevala, a kmalu le še klavarno moledovala za podpis.

Prva ugotovitev: *ekvivalentnost predmetov so le na papir zapisane pobožne želje.*

Precej hitro sem se zavedla, da so študijski programi v tujini zastavljeni precej drugače kot doma in da popolnoma enakovrednih predmetov žal ne bom našla, pa če se postavim na trepalnice. Rečeno mi je bilo, da se tega zavedajo tudi profesorji in (ne)ekvivalentne tuje predmete kljub temu v celoti priznajo, a na lastnem primeru sem spoznala, da očitno še zdaleč ni vedno tako.

Druga ugotovitev: *mnogi profesorji so prepričani v superiornost predmetov, ki jih poučujejo, zato pri priznavanju tujih predmetov izvajajo neverjetne čarovnije.* Ker študiram prevajanje, sem predvidevala, da bodo profesorji na mojem oddelku odhod študentov v tujino zaradi bolj kakovostnega učenja tujega jezika, ki ga prinaša bivanje v tujejezičnem okolju, močno spodbudili, če ne kar predpisali v učni načrt. Žal vas bom morala razočarati. Izmed 15 izbranih predmetov, so mi v celoti priznali zgolj 4. Pri ostalih so pripisali le *delno priznано*. In kaj naj bi ta oznaka pomenila? Za predmet *Prevajanje iz francoščine v slovenščino*, ki je vreden 6 kreditnih točk, mi je profesorica dodelila 5 kreditnih točk. Tako mi je z delnim priznavanjem sicer omogočila, da sem »enakovredni« izpit opravila v tujini in s tem pridobila ustrezno število kreditnih točk, potrebnih za upravičenost do štipendije, vendar sem morala po končani izmenjavi – ne boste verjeli – opraviti tudi izpit, ki ga poučuje ona. Profesorica mi je z delnim priznavanjem priznala zgolj medletne obveznosti (beri: seminarske naloge ipd.) in bila celo tako velikodušna(!), da mi je omogočila odhod v tujino.

Tretja ugotovitev: *z odhodom v tujino zahtev matičnih profesorjev še zdaleč ni konec.* Ob prihodu na tujo fakulteto sem hitro spoznala, da *Študijski sporazum*, ki sem ga že skrbno spravila na dno predala, še zdaleč ni dokončen. Razlogov za to je bilo več. Največkrat predmeti, ki jih je tuja univerza oglaševala na svojih spletnih straneh, zaradi takšnih in drugačnih razlogov sploh niso bili na voljo. Zato sem morala izbrati nove in prišel se je drugi krog pogajanj s profesorji, tokrat v internetni različici. Logično bi bilo, da bodo profesorji, ki so predmete priznali zgolj delno in torej zahtevajo, da študent po končani izmenjavi opravi tudi izpit, ki ga poučujejo oni, izbiro tujega predmeta v celoti prepustili študentu. A pred zdravo kmečko logiko imajo prednost osebni interesi profesorjev, ki zahtevajo, da je predmet, ki ga študent obiskuje v tujini, čim bolj podoben njihovemu.

Četrta ugotovitev: *Lahko se vam zgodi, da tekom absolventskega leta, kateremu se zaradi nepriznavanja v tujini opravljenih obveznosti ne da izogniti, ne boste smeli obiskovati predmete, katerih izpite boste pa vseeno morali opraviti.* »Jaz tako ali tako ne podpiram izmenjav na prvi stopnji« ali »Že brez vaše prisotnosti imam preveč dela« so bile le nekatere od absurdnih in nesmiselnih utemeljitev profesorice, katere pravi razlogi, kot je nehote priznala sama, so tičali v lenobi, brezbriznosti in občutku superiornosti.

Na vsaki fakulteti oziroma oddelku do izmenjav in priznavanja v tujini opravljenih obveznosti pristopajo drugače. Morda se boste vi soočili z nekoliko drugačnimi težavami ali pa – toliko bolje – teh sploh ne bo. S svojo osebno izkušnjo, ki še zdaleč ni osamljen primer, sem želela zgolj opozoriti, da koncept priznavanja študijskih obveznosti na tuji instituciji v okviru Erasmus izmenjav v praksi še zdaleč ni tako dobro zastavljen kot na papirju. Sama izkušnja bivanja v tujini je zares enkratna, priporočila bi jo prav vsakemu. A ob vsej tej enkratnosti se zavedajte, da vam jo je vaša matična fakulteta dolžna tudi priznati, saj se v tujini izobražujete prav tako kot kolegi, ki so se odločili ostati doma.

Vsakodnevni pust

Pust je na splošno oboževan praznik. Zakaj? Zato, ker smo lahko karkoli, kar hočemo biti, brez da bi nas ljudje obsojali. Malo je pravzaprav bedno, da se tako zelo bojimo obsojanja ljudi, da si upamo biti svobodni samo en dan v letu, mogoče dva. Sicer pa smo pač tista različica sebe, za katero mislimo, da bo drugim najbolj ustrezala. Tako ne nosimo mask samo za pust, ampak čisto vsak dan v svojem življenju. Ker smo za pust lahko to, kar hočemo biti, smo takrat po videzu še najbolj podobni temu, kar dejansko smo. Jaz bom letos princeska. :)

Vsi nosimo maske, ne da bi se tega sploh zavedali. Nosimo jih, da bi se zaščitili; ker nas je strah tega, da bi pokazali svojo pravo stran in bi jo kdo zavrnil, izkoristil ... Česa se kdo boji, je odvisno od posameznika; vsak se s svojo masko zaščiti pred tem, česar se najbolj boji. In s tem ne mislim pajkov, klovnov in višine, ali v mojem primeru lutk in župnikov, ampak družbenih, medosebnih strahov, kot so sramota, ponižanje, zloraba, in teh strahov se ne zavedamo tako dobro kot tistih v fizični obliki. Če dobro pomislim, pa je morda strah pred fizičnimi stvarmi pokazatelj strahu pred tem, kar nam te stvari predstavljajo (mogoče pa smo preprosto gledali preveč grozljivk). Če je torej temu tako, se poskušamo z maskami zaščititi pred strahovi, ki nam jih predstavljajo vsakodnevni predmeti, živali, ljudje ali deli dneva (predvsem tema).

Mask se ne zavedamo, ker smo jih naredili tako dobro, tako dobro smo jih pritrdili nase, da tudi sami verjamemo, da smo to mi; naša druga plat pač. Ko je že tako dobro pritrjena, da se za njo počutimo dovolj varno, smo jo tudi

sneti pripravljeni le tam, kjer se počutimo varne – doma, med prijatelji, v kakšnem krožku ... nekateri jih sploh nikoli ne. Te maske so pogosto popolno nasprotje tega, kar smo. Ljudje, ki so reve in so v resnici zelo občutljivi, najpogosteje ljudje, ki imajo doma težave, se počutijo varne samo za maskami, ki predstavljajo močne ljudi, grobe, nasilne. Po drugi strani pa so serijski morilci, psihopati in drugi Freddyji Kruegerji navzven popolnoma mirni, tihi in prijetni ljudje.

Kljub temu pa ne nosimo vedno mask, temveč se v vsaki družbi obnašamo drugače. To ni tako zelo odvisno od nas, ampak od družbe in od tega, koliko nam le-ta dovoljuje. Tako se doma obnašamo čisto drugače kot med prijatelji, pa najverjetneje ne v eni in ne v drugi družbi ne nosimo maske. (Doma ali pri babici se recimo nikoli ne bom pogovarjala o fantih, puncah in podobnih stvareh, o katerih se pač punce ponavadi pogovarjajo; prijateljic pa ne bom nikoli pretepala, kot se to spodobi v družbi mojih bratov). To so najverjetneje pač naše različice.

Zdaj pa tisto osnovno vprašanje – kako torej veš, kdo je v resnici kdo, če vsi nosijo maske? Ali ne moreš sklepati tega, kakšen je človek, dokler se počuti v tvoji družbi dovolj udobno, da sname masko? Ali torej od drugih poznamo le maske in ne dejanskih ljudi? Ali ljudje tudi potem, ko jih že dolgo poznaš, sploh kdaj snamejo maske?

Urša Meier

MI DELAMO
VAS ZA

Študentska organizacija Univerze v Mariboru (ŠOUM) je stanovska skupnost študentov mariborske univerze. Organizirana je na podlagi Zakona o skupnosti študentov, sprejetega leta 1994 (ŠOUM je ena izmed podorganizacij ŠOS-a (Študentske organizacije Slovenije), drugi dve sta še ŠOUL ter ŠOUP). Poslanstvo ŠOUM-a je menda »celostno zadovoljevanje potreb študentov, z razvejanost strukturo študentskih interesnih dejavnosti in z vodenjem študentske politike.« Tako so zapisali na svojo uradno spletno stran, vendar bi se z napisanim težko strinjal. Menim, da je ŠOUM organizacija, ki sploh ne zastopa interesov študentk in študentov, ampak zgolj zasebne interese posameznikov, ki imajo pri organizaciji določeno funkcijo. Zdi se, da je vrhunec ŠOUM-ovega delovanja organiziranje študentskih zabav, saj je ponudba kakršnih koli drugih vsebin, ki bi bile za študente veliko pomembnejše, precej pičila.

Najbolj moteč faktor delovanja ŠOUM-a je njegovo financiranje. Svoja sredstva, ta znašajo nekaj več kot 2 milijona evrov na leto, dobi od koncesijskih dajatev, ki jih zaračunavajo študentski servisi. Naj podrobneje razložim. Od neto zaslužka vsakega študenta, ki dela prek študentske napotnice, si svoj kos pogače odrežejo študentske organizacije. Če smo kot študenti zaslužili npr. 300 € na napotnico, je koncesijska dajatev znašala 42 evrov (naš resnični zaslužek je bil torej 342 €). Od tega je šlo študentski organizaciji 15,7 € za izvajanje občudijskih dejavnosti, študentskemu servisu 15,7 €, skladu za štipendije 10,5 € in 0,84 € za izgradnjo in vzdrževanje študentskih domov. ŠOUM je v letu 2014 iz tega naslova dobil 2.223.005,00 €. V letnem poročilu pa je zelo površno zapisano, v kakšne namene je bil ta denar porabljen, koliko je šlo za plače posameznih funkcionarjev itd., navedeni so zgolj zneski za skupne stroške plač, ki so znašale 515.495 € in za stroške študentskih honorarjev, za katere so porabili 264.450 €. Direktor ŠOUM-a je že od leta 1998 Drago Žura, ki je maja 2007 prejel 5.215,13 € bruto plače, poleg tega pa je takrat dobival še povračilo stroškov na delo, regres za prehrano, dnevnice in plačano prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki je takrat stalo 37,56 €. Žura je bil sprva študentski poslanec v zboru ŠOUM, nato predsednik ŠOUM, bil je tudi predsednik sveta nekdanje Stranke mladih Slovenije in član državnega sveta. V letu 2012 je ŠOUM redno zaposloval 16 ljudi, njihova povprečna starost je bila skoraj 36 let – predvidevam, da jih večina že dolgo časa ne študira več.

Dejstvo je, da nihče nima nadzora nad tem, kako študentska organizacija porabi pridobljeni denar. ŠOS ima le nadzorno komisijo, ki v primeru suma kršitve aktov predlaga obravnavo pred razsodiščem ŠOS. ŠOS (ter s tem tudi ŠOUM) namreč ni zavezan k ravnanju po Zakonu o javnem naročanju, kar pomeni, da jim denarja ni treba porabljati gospodarno in smotno (torej za potrebe študentov), čeprav izvaja določeno javno funkcijo, pridobiva javna sredstva in ima javna pooblastila. O tem, kako natančno ŠOUM porablja ta denar, je na voljo precej malo informacij, tudi o delovanju ŠOUM-a se v javnosti govori precej manj, kot o delovanju ljubljanske organizacije. V Ljubljani je npr. zavod ŠOLT, ki je v polovični lasti ŠOU, kupil 13-metrsko jadrnico, za katero je odštél 105.000 €. Najverjetneje ŠOUM denarja ne porablja nič bolj smotno. Najbolj bizarno pa je dejstvo, da študenti nimamo pravice izstopiti iz ŠOUM-a, vsi redni študenti namreč avtomatično spadamo pod študentsko organizacijo, pa če nam je to prav ali ne.

Študentje se verjetno niti ne zavedamo, da s svojim delom financiramo delovanje študentskih organizacij, niti se ne vprašamo, kaj nam te organizacije, ki jih financiramo, sploh ponujajo v zameno (razen nekaj lepih besed, ki jih lahko preberemo na njihovih spletnih straneh). Po mojem mnenju so na področju študentskega organiziranja potrebne korenite spremembe.

Matevž Hrzenjak

¹Finančni načrt ŠOUM za leto 2014. <http://www.soum.si/>.

²<http://www.dnevnik.si/slovenija/ljubljana/1042442921>.

³<http://www.zurnal24.si/lovke-so-dalje-kot-kaze-grafika-clanek-82334>.

⁴Katja Cernič, Usmerjanje razvoja Študentske organizacije Univerze v Mariboru, magistrsko delo, str. 37.

Keksi

Kot pravi dr. Žiga Vodovnik, živimo v svetu polarnosti, kjer ima vsaka stvar svoje nasprotje. Na eni strani imamo poštenost, na drugi nepoštenost, pravičnost – nepravičnost, mir – vojno, revščino – bogastvo. V tem svetu si tako primoran zavzeti eno ali drugo stališče. Problem se pojavi, ker v današnjem sistemu predavatelji, znanstveniki, številni akademiki in tudi študentje, naši bodoči intelektualci, ostajajo zgolj pasivni poročevalci. Od študentov še kako pričakujem, da bodo z vsem znanjem (neformalnim in formalnim) prispevali k širjenju človekovih pravic in opozarjali na probleme, s katerimi se človeštvo sooča. Za ustvarjanje stališča pa potrebuješ nabor informacij in kritičnost.

Zadnje čase me najbolj razkurijo študentje psihologije. Večina se zavzema za newageevske pristope, ki so večinoma rezultat neoliberalističnega družbenega sistema, ki se je vpletel v vse pore družbe, npr. v šolski sistem, socialno državo, delavske pravice itd. Kako prikladno, da imamo zakon privlačnosti, ki nam pojasni, zakaj je peščica bogatih čedalje bogatejša in zakaj je vse več revnih. Seveda, sami smo si krivi, zakaj pa se ne spremenimo in vključimo 100 % svojega uma za manifestiranje svojih želja. Poleg tega pa si kupite še DVD-je na to temo, pojdite na dveletno delavnico za pomoč treniranja svojega uma in začnite že za »božjo voljo« mediterati, čantati ali moliti.

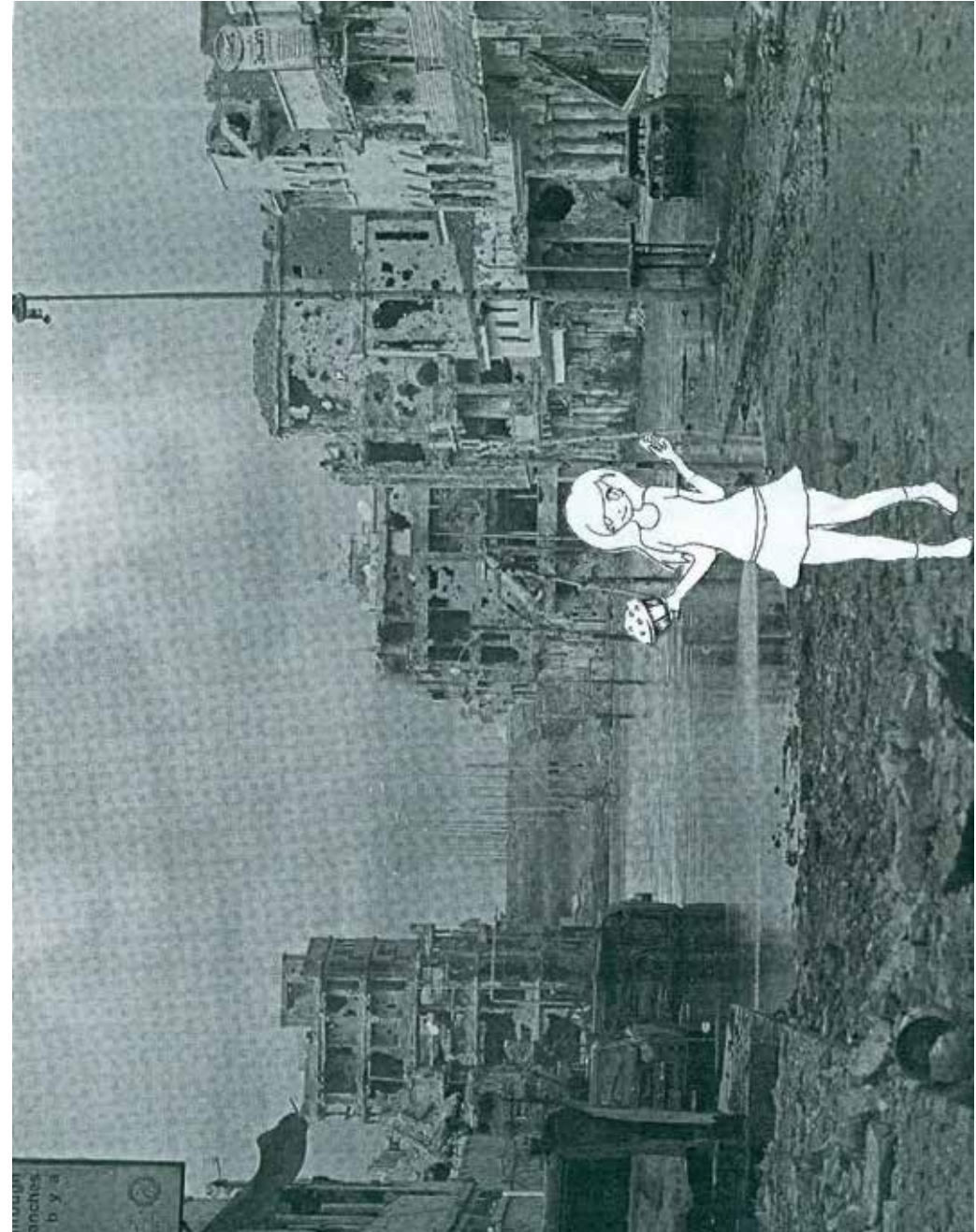
Nismo samo v gospodarski, temveč tudi v družbeni krizi. V avli mariborske filozofske fakultete ne dovolijo niti razstave fotografij o Palestini, češ da gre za izvajanje politične propagande, kar je po 2. členu statuta Univerze v Mariboru prepovedano. Jeza pa me zares popade, ko stopam po avli, kjer Društvo študentov psihologije prireja božične sejme ali dan slaščic in s tržnimi prijemi služi denar, verjetno za delovanje svojega društva. Kje je kritičnost, kje je akcija? V avli sem z veseljem pozdravila info točko ljubljanske Iskre, progresivne mladinske organizacije, ki je ves teden v decembru nagovarjala študente, naj se udeležijo javne tribune o potrebi organiziranja študentov.

Pozabljamo, da smo v pri vrsti ljudje, študentje, da se soočamo s problemom rušenja demokracije in solidarnosti, da se moramo boriti za maloštevilna delovna mesta, ki so slabo plačana, da so neoliberalne reforme že preplavile visokošolske ustanove, da smo na pomembni točki odločanja, ali bomo pustili, da zasebno šolstvo prevlada nad javnim, da sistem hoče, da smo pasivni in nevtralni ... Jezna sem in prav je tako. Nočem vaših teorij, meditacij in čajčkov proti stresu. Za konec pa si želim, da bi (če ima čas) Društvo študentov psihologije mogoče razmislilo, če se rešitev res skriva v prodaji piškotov, sladic, čajev ...

Tina Podbevšek

NAPOVEDUJEMO: Živa razstava
"Al Nakba", v torek, 10. 2.
2015, ob 13. uri v avli
Filozofske fakultete Maribor.

And now for something completely different...

EKONOMSKO-POLITIČNI SISTEMI PONOVO IZZVANI – TOKRAT POD VODSTVOM DIJAKOV

»Sem Marko Čuš Babič, dijak II. gimnazije Maribor, ki trenutno obiskujem program Mednarodne mature. V skladu z mojimi študijskimi cilji se v prostem času veliko ukvarjam s filozofskimi in ekonomskimi idejami in sicer s klasičnim liberalizmom in pripadajočo ekonomsko idejo. Ker se sam smatram za klasičnega liberalca oz. libertarca, sem član Društva Svetilnik, ki je ena izmed redkih, če ne edina, organizacija v Sloveniji s cilji promocije teh idej. Moje glavno življenjsko vodilo so Lockove pravice: življenje, svoboda, privatna lastnina.«

Na kratko predstavi dogodek in vzroke, ki so pripeljali do njegove izpeljave.

Dogodek, ki se je odvijal 16.12. na Drugi gimnaziji Maribor, je bil debata med dvema diametralno nasprotnima političnima in ekonomskima sistemoma; socializmom in kapitalizmom. Povabljeni so bili štirje govorci (dva zagovornika vsakega sistema), ki so najprej debatirali med seboj, nato pa se je vključila še publika z vprašanji. Idejo za dogodek sem dobil, ko sem gledal govore in intervjuje strastnih zagovornikov obeh strani in tako sem si zaželel obojne postaviti v isto sobo na nasprotno stran mize.

Omenil si, da si član Društva Svetilnik in preko te organizacije si verjetno dobil precej spodbude, predlogov itd. Kljub temu - ali je bila organizacija debate zahtevna?

Trditev absolutno drži. Podpora, pomoč in vzpodbuda s strani Svetilnika je bila ogromna. Enako velja tudi za Dijaško skupnost Maribor. Obema organizacijama se moram za sodelovanje zahvaliti, zahvala pa gre tudi govorcem. Organizacija debate ni bila zelo zahtevna, je pa vzela kar precej časa. Kontaktirati je bilo treba veliko ljudi, ogromno je bilo dogovarjanja, usklajevanja, nekaj sestankov ... Kakorkoli, v celoti gledano ni bilo nič od tega problematično, saj me je zadeva veselila.

Povej mi kaj več o samih govorcih – kdo so, kako si jih poiskal, zangažiral, kako so se odrezali kot zagovorniki svoje strani?

Na strani socializma sta bila Gregor Kašman in Eva N. Cvikl. Gregorja smo našli nekako v zadnjem trenutku, bil mi je predlagan. Aktiven je v Inicijativi za demokratični socializem in tako zagovarja nek nov sistem, novo socialistično družbo. Evo poznam že nekaj let, saj je debaterka, prav tako pa mentorica debatnega kluba II. gimnazije. Na drugi strani sta bila Marko Žerjal in Jaka Šoba, oba sem spoznal v Svetilniku. Marko je zagovarjal bolj skrajno obliko kapitalizma - anarhokapitalizem, Jaka pa malenkost milejšo. Oba zadeve zelo dobro poznata in se raznimi filozofskimi ter ekonomskimi pogledi ukvarjata že leta. Mislim, da sta se obe strani zelo dobro odrezali pri svoji nalogi in vidi se, da res verjamejo v idejo, ki jo zagovarjajo, poleg tega pa se nanjo (in nasprotno) zelo spoznajo. To je bil tudi namen; ljudi z zelo različnimi stališči in izjemno strokovno podkovanostjo spraviti do tega, da ta mnenja soočijo. Za moderatorja debate sem povabil najboljšega slovenskega debaterja na srednješolskem nivoju, Egona Peršaka, ki je svoje delo prav tako odlično opravil.

Kako bi komentiral odziv publike glede na število, starostni razpon in osebna stališča udeležencev?

Odziv je bil precejšen, okoli 70 udeležencev, kar me je presenetilo. V začetku, ko sem razmišljal o ideji, je bila najbolj optimistična številka 40. To kaže, da smo zelo dobro opravili nalogo promocije. Načeloma je bil dogodek namenjen mariborskim dijakom, vendar je bilo na koncu prisotnih tudi veliko študentov, nekaj pa še starejših. Mislim, da je bila starostna razporeditev precej pozitivna, saj je več skupin pokazalo interes za take in podobne debate. Osebna stališča udeležencev niti približno niso presenečenje. Vsaj sam sem dobil občutek (glede na zastavljena vprašanja), da se je večinsko mnenje nagibalo socialistični strani; kakorkoli, če smo poštene, ni šlo za tako ekstremna prepričanja, kot bi jih pričakovali od govorcev v debati.

Kakšna spoznanja je doprinesla debata? O katerih specifikah se je pravzaprav govorilo?

Debata je, žal, malenkost preveč potekala v idejah, teorijah, ideoloških okvirjih, premalo tukaj in zdaj, to sem tudi sam pogrešal. Obravnavalo se je marsikaj, od globalne krize do tega, ali je podjetnik upravičen do profita itd. Mislim pa, da je najpomembnejše spoznanje to, da se lahko dva tako nasprotujoča si pola še tudi, ko se ne bi smela strinjati (v debati), strinjata. Oboji so se recimo v osnovi strinjali z delavskim samoupravljanjem.

Zanima me, kakšen cilj si si zastavil za to debato in ali je bil izpolnjen, morda celo presežen?

Ciljev debate je bilo več. Prvi je gotovo bil izobraževanje dijakov, ki področja ne poznajo dovolj in bi želeli to izboljšati (hvala bogu!). Naslednji cilj je bil načeti javni pogovor o tako perečih tematikah. Nekako sem želel, da bi mladi več razmišljali o političnih in ekonomskih sistemih njihove prihodnosti. Prav z namenom, da bi to malce bolj vzpodbujali, bomo verjetno kaj podobnega organizirali še kdaj kasneje.

Ko smo že pri perečih problemih razmišljanja mladine - kaj je po tvojem mnenju glavni razlog za pikro informiranost in generalno nezainteresiranost dijakov in študentov na področju aktualnih politično-ekonomskih razmer?

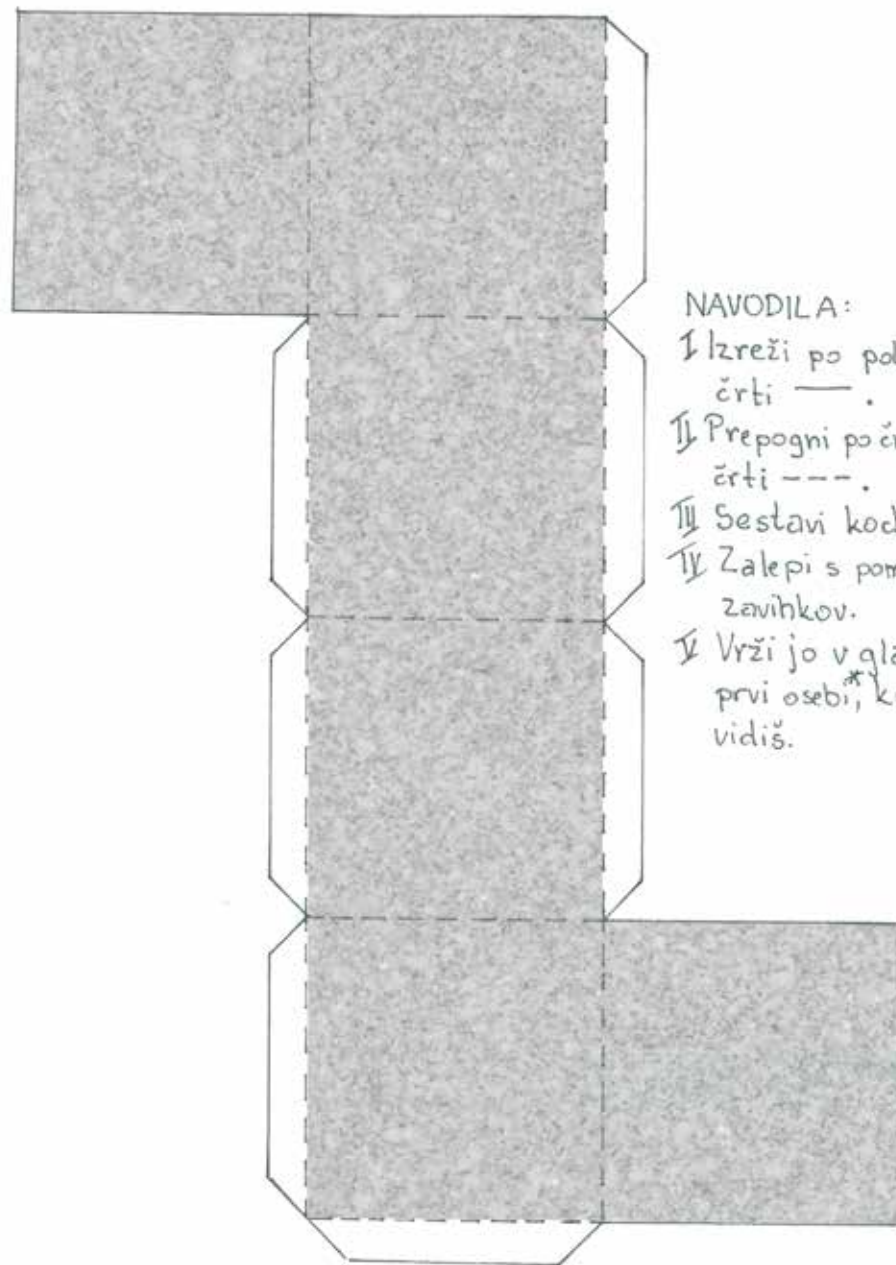
Za nezanimanje za razliko od večine ne bi v prvi vrsti krivil tako imenovane družbe, ampak te posameznike same. Menim, da je povsem iracionalno ignorirati pomembnost posebej ekonomskih problemov. Danes je vsak Slovenec zadolžen več kot 14.000 €. Če slovenski dijaki in študentje tega, da bodo enkrat morali vrniti štirinajstkratnik povprečne plače (vsaj!), ne razumejo kot pomembno temo, potem lahko napovem le črno prihodnost - ravno zaradi tega menim, da bi iniciativ, kot je bil ta dogodek, moralo biti veliko, veliko več. Drugi krivec so pa verjetno starši in šolski sistem. Starši zato, ker so otroke učili, da politika ni za njih, da tega ne razumejo in da je politika nekaj slabega; šolski sistem pa zato, ker ni dovolj in na prave načine poudarjal pomenov politično-ekonomskih problemov. Poleg tega sicer vseeno mislim, da ne smem biti preveč egocentričen; te zadeve niso vse, jasno je pomembno, da se vsak človek ukvarja s tem, kar mu bo prineslo vsakdanji kruh in poklicno se vsi s tem ne morejo ukvarjati, posledično bi bilo neumno, da bi vsi večino svoje energije vlagali v to tematiko. Kakorkoli, vsaj neko poznavanje in zanimanje bi vseeno bilo na mestu.

LUDJE! Kdaj je človek
 postal človeku volk? Kdaj je
 postala resnica problem? RESNICO
 potrebujemo, ne pa njenih zamegljevanj.
 Zato, ker se ne moremo soočiti z njo.
 DOVOLJ imamo izkoriščanj, DOVOLJ
 kapitalizma in neoliberalistično usmerjene
 družbe, ki
 nas sili k
 prodajanju samega
 sebe in vrednotenju
 vsega z vidika trga.
 DOVOLJ zamegljevanj,
 koristoljubja, sebičnosti,
 egoizma, korupcije ...

DANES, TUKAJ in ZDAJ.
 Pozivam vas z velikim spoštovanjem!
 Ker se zavedam, da ste tu, ker vam ni
 vseeno. UPRITE se! KRIČITE! Naj vedo!
 Naj nam NI vseeno! Da si želimo boljše
 družbe! HOČEMO, da se nas SLIŠI in da smo
 SLISANI!!

SESTAVI SVOJO GRANITNO KOCKO!

NAVODILA:

- I Izreži po polni črti —.
- II Prepogni po črtkani črti ---.
- III Sestavi kocko.
- IV Zalepi s pomočjo zavinkov.
- V Vrži jo v glavo prvi osebi*, ki jo vidiš.

* Odvetnik, bankir, borzni posrednik, politik itd.

Jasno je, da ima slovenski šolski sistem precej pomanjkljivosti na področju razvijanja kritičnega mišljenja in splošne razgledanosti. Tukaj se pokaže posameznikova samoiniciativa – se ti zdi, da mariborska regija oz. sam Maribor nudi dovolj možnosti za izobraževanje na zgoraj omenjenih področjih?

Oh, nikakor ne. Tudi Ljubljana jih ne, vendar je v Mariboru situacija slabša - kot vedno; Slovenija je izrazito centralizirana država. Seveda nekaj aktivnosti je, na Univerzi potekajo razna predavanja, včasih so kakšne okrogle mize itd. Nekaj ponudbe gotovo je, vendar ne dovolj. Še posebej je to res, ker imajo sploh na ekonomsko-političnem področju, 95 % delež dogodkov in iniciativ v rokah (ekonomsko) levo usmerjena društva, organizacije; posameznik nima prevelikega problema najti kakšnega antikapitalističnega predavanja, obratno pa je nemogoče. Mislim, da je taka pristranskost izrazito slaba - vendar ne razumite me narobe, tudi če bi bilo obratno, bi to obsojal. Ravno zato je stvar prišla tako daleč, "da ste v naključnem pogovoru na ulici razumljeni kot normalni ljudje, samo če sovražite vse, kar je povezano z ZDA in kapitalizmom." (Kizo, 2014, Portal Plus)

Skozi tvoje dosedanje besede je bilo razbrati, da si velik in vztrajen podpornik kapitalizma. Lahko utemeljiš svoje stališče?

Gotovo sem goreč podpornik svobode in načela: počni, kar želiš, dokler ne kršiš pravic drugega. Upam si trditi, da prostotržni ekonomski sistem najbolj ustreza načelom svobode. Nihče ni razen s silo narave prisiljen v delo, nihče ni razen s svojo vestjo prisiljen dajati drugim, kar je sam ustvaril - kar posledično pomeni, da ti tega, kar si ustvaril, ne morejo vzeti. Poleg vsega tega pa gre čisto za utilitarne razloge: še sam Marx je v Kapitalu priznal, da kapitalizem najbolje razdeli dobrine. To je ekonomski sistem, ki je poskrbel, da ima danes vsak v žepu napravo, ki je bila pred nekaj desetletji veliko manj zmogljiva in tako velika, da so jo naokoli prevažali z letalom. Pa boste rekli: »Da, to je že res, ampak imamo pa druge socialne težave, ki jih prej ni bilo.« Dejstvo je, da je kapitalizem tisti, ki je v veliki meri odgovoren za izboljšanje položaja tistih, ki jim gre v družbi najslabše. Lahko vzamemo Slovenijo in vidimo, da se je v zadnjih 25. letih realni prihodek ljudi povečal. Jasno pride tudi do neenakosti. Ob tem pa se spomnim na citat Nobelovega nagradjenca Milтона Friedmana: »A society that puts equality before freedom will get neither. A society that puts freedom before equality will get a high degree of both.« To potrjujejo tudi podatki primerjav raznih zveznih držav v ZDA. Pravi problem, ki ga imamo danes je, da kapitalizma bolj ali manj nimamo - ga imamo mnogo premalo. V nekaterih državah ga je malenkost več, v drugih manj, tiste; ki ga imajo več, jim gre načeloma bolje (Švica!), vendar ni države, ki bi bila nek superioren primer. Sploh pa to niso ZDA - daleč od tega.

Očitno je, da si zelo opredeljen in da veš, o čem govoriš. Kako torej vidiš sedanjo Slovenijo v prihodnosti? Ali sploh ima prihodnost?

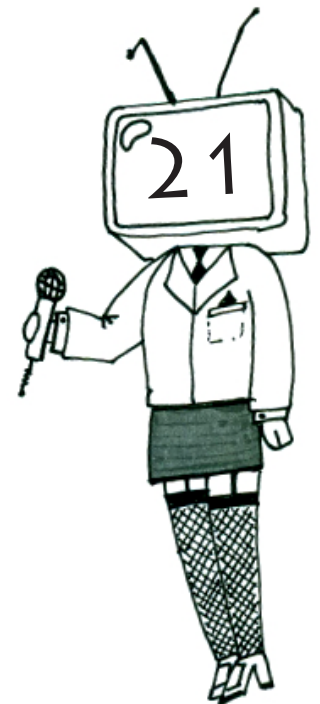
Slovenija je danes po "kapitalističnosti" brez dvoma na repu Evrope in vidimo, kam smo prišli. Mislim, da je moja "rešitev" do zdaj že jasna - privatizacija, čim večji umik države z osebnega (npr. uživanje marihuane) in ekonomskega življenja, drastična poenostavitev in zmanjšanje regulacije, voucherski sistem za izobraževanje, da se razbije ta monopol, mogoče kaj podobnega tudi za zdravstvo, močna razbremenitev dela ipd. Vse to je gotovo potrebno narediti previdno; podjetij ne smemo kar brezglavo razprodati ljudem, ki jih bodo naslednje leto zaprli. Odlično bi bilo, če bi si vzeli vzor pri Thatcherjevi, ki je nekatera državna podjetja prodala delavcem - pa imamo to samopravljanje, o katerem se tako rado govori. Slovenija ima tako možnost imeti prihodnost, vendar si moramo to dopustiti, spremembe si moramo upati. Poleg tega pa potrebujemo jasno vizijo in celovite spremembe; to, kar počnejo zdaj, »bomo pač odpustili par učiteljev«, nima nobenega smisla in ne bo spremenilo ničesar. Stvari se je potrebno lotiti celovito, rabimo ogromne strukturne spremembe ter seveda predanost le-tem.

Če torej potegneva črto pod debato, ekonomsko-političnim stanjem Slovenije in (ne)aktivno participacijo mladih – kakšni so tvoji osebni cilji in načrti za sedanje in prihodnje leto? Namignil si na organizacijo še večih podobnih dogodkov, kako pa nameravaš spreminjati mentaliteto vrstnikov skozi svojo individualno persono in stališče? Se sploh čutiš dolžnega osebno posegati v njihove nazore v imenu zanje prosperne prihodnosti?

V prihodnjih dveh letih si želim organizirati še nekaj podobnih in manj podobnih dogodkov na teme, ki zadevajo mlade, niso pa nujno povezane s tokratno. Mislim, da je neangažiranim mladim potrebno ponudim čimveč dogodkov, ki jim omogočajo vključevanje, še pomembneje pa kritično razmišljanje - zato stremim k nepristranskim dogodkom, ki niso predavanja o krizi kapitalizma, prav tako pa ne predavanja oz. debate o tem, kako je kapitalizem odličen - ne glede na moja razmišljanja in stališča. Možnosti za takšne dogodke so neomejene, če se dogovorimo, če je volja - še enkrat naj poudarim močno podporo in hkrati zahvalo Drugi gimnaziji Maribor, Dijaški skupnosti Maribor in Društvu Svetilnik. Moralno odgovornega do neangažiranih dijakov se ne čutim, mislim, da pa je izredno pozitivno, da jaz in ljudje s podobnimi interesi in samoiniciativo naredimo nekaj v tej smeri. Če povzamem, ne obsojam ljudi, ki se tega ne bi lotili, menim pa, da so tisti, ki se bi, hvale vredni. Želim pa še enkrat poudariti, da ne želim posegati v nazore posameznikov, želim jim zgolj odpreti možnosti, da si jih ustvarijo ter se z njimi udeležujejo v družbenem življenju. John S. Mill, eden izmed mojih največjih filozofskih navdihov, je zapisal, da je mož, ki pozna samo eno stran kovanca, nevednež.

Intervju opravila Martina Fridl

Čeprav se v uredništvu Pizde! ne strinjamo s stališči, izraženimi v zgornjem intervjuju, podpiramo razmišljanja in argumentirano diskusijo, ki jo intervju sproža.

Drugi Lokalni program za mlade v Mariboru

Novembra 2014 smo v Mariboru dobili osnutek drugega Lokalnega programa za mlade (na kratko LPM), ki v časovnem okviru med 2015 in 2020 zastavlja smernice mladinske politike. Na splošno lahko rečemo, da gre za temeljni dokument mladinske politike, ki nam pokaže, kam bo mladinsko polje v teh petih letih zatavalo. Prednostna področja dokumenta so zaposlovanje, participacija mladih, izobraževanje mladih in mobilnost. Tukaj gre omeniti, da je prvotna zasnova vključevala tudi stanovanjsko problematiko mladih, ki so jo avtorji dokumenta kasneje po »temeljnem« premisleku zamenjali s participacijo mladih. Zakaj smo omejeni na štiri področja in po kakšnem ključu je stanovanjska problematika manjši problem od omenjenih področij, bega kar nekaj ljudi. Temeljna področja mladinske politike načeloma niso podvržena debatam, temveč utemeljena s strani raziskav (npr. Mladina 2010 in Mladina 2013).

Prvo ključno področje dokumenta predvideva povezovanje ključnih akterjev na področju mladine in izboljšanje dostopnosti ponudbe za mlade. Mladinski centri in organizacije, ki delujejo v Mariboru, so podvrženi primerjavi z graškim modelom. V Gradcu deluje mreža mladinskih dnevnih centrov, ki mladim (predvsem mladim z manj priložnostmi, otrokom priseljencev in takšnim brez dokončane izobrazbe) odpirajo svoj prostor za aktivnosti, ki jih mladi želijo tam izvajati. Tamkajšnji mladinski centri delujejo brez kakšnega premišljenega programa, mladim nudijo komercialne napitke in prigrizke (za katere mladi plačajo sami) ter prostočasne aktivnosti, kot so igranje ročnega nogometa, računalniških iger ipd. Namen teh centrov je minimalen: mlade privabiti v prostore, da niso na ulici. Mladinski delavci (če jih lahko tako imenujemo) so le skrbniki prostorov, ki odklepajo in zaklepajo vrata. Glede na mariborsko tradicijo mladinskih centrov, ki mladim že vrsto let ponujajo bogat program s področja civilne participacije, prostovoljstva, kulturnega udejstvovanja ipd., bi takšen model na naših tleh prinesel kvečjemu degradacijo mladinskega dela, upad izkušenj na tem področju in ob slabšem (oz. neobstoječem programu) tudi bistveno slabše osveščene in usposobljene mlade, ki bi bili posledično obsojeni na ne vključevanje v družbo in nezmožnost kritične presoje trenutnega sistema.

Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da avtorji programa ocenjujejo, da se trenutni mladinski centri ne povezujejo dovolj in njihovi programi niso usklajeni oz. se podvajajo. Rešitev naj bi predstavljalo še več mladinskih centrov (ki naj bi jih ustanovila MOM, ampak to je seveda minorno dejstvo), ob še manjšem financiranju kot pretekla leta. Iz tega lahko sklepamo, da se bodo obstoječi, že preverjeno kakovostni, mladinski centri ugašali, nastajali pa bodo novi, iz občine podprti, vendar vprašljivo kakovostni, mladinski centri. Tudi sodbe o nepovezanosti mladinskega polja v Mariboru so s strani občine, kjer leva roka ne ve, kaj dela desna, glava pa sploh ne ve, da ju ima, milo rečeno smešne.

V sklopu raziskave za LPM je bila opravljena analiza današnje mladine. Mladi so sodeč po raziskavi »preizobraženi« oz. ne ustrezajo poklicnemu profilu, ki ga pričakujejo delodajalci. Prav tako so zelo fleksibilni, v smislu, da so vključeni v fleksibilne oblike zaposlovanja. Neevfemističen izraz za to je prekarno delo. Avtorji ugotavljajo, da je mladim v Sloveniji podjetništvo bistveno bližje, kot njihovim vrstnikom na Hrvaškem ... Kje sploh naj začnemo? Prav, previsoka stopnja izobrazbe. V zadnjih desetih letih je to družbeni korektiv, saj so se mladi po končani srednješolski izobrazbi srečevali z brezposelnostjo in edina »smiselna« rešitev je bila študij. Zdaj se soočamo s situacijo, ki je niso zakrivali ne mladi in ne njihovi »preponosni« starši, temveč država, ki spodbuja takšno »kupovanje časa«. Tudi fleksibilnost ljudje razumejo na različne načine. Ko gre za prostovoljno fleksibilnost, kjer zaposleni menjuje zaposlitve na podlagi osebnih preferenc, ni s tem nič narobe. Ko pa gre za prisilno fleksibilnost, kjer mladi (in tudi ostali, ki so prisiljeni v tak položaj) opravljajo delo, ki ni stabilno, ne dopušča delavskih pravic, je nejasno glede delovnega in zasebnega časa, je slabše plačano kot enakovredno delo sodelavcev in nenazadnje ne omogoča finančne neodvisnosti, to nikakor ni lastnost, s katero se lahko pohvalijo mladi ali vladajoča oblast. In še podjetništvo: tukaj ne gre za nič drugega kot brezglavo propagando oblasti, ki gasi požar brezposelnosti na vse nemogoče načine. Podjetništvo je kot oblika zaposlitve podvrženo največjemu tveganju za revščino med mladimi. Zakaj ga spodbujamo?

Po teh nekaj prvih straneh LPM je že precej jasno, v katero smer pluje mladinska politika v Mariboru. Neoliberalne prakse, v vsej svoji vulgarnosti, so razvidne tako iz terminologije (karierno svetovanje namesto nam pionirskom poznanega poklicnega svetovanja) kot iz metodologije (eden izmed mladinskih centrov bi naj bil t.i. Job Cafe, kjer bi karierno svetovanje zaživelo v vsej svoji slavi, ambasadorji podjetništva pa bi še bolj spodbujali mlade v ta korak, in seveda pozabimo, da institucijo, ki se ukvarja s poklicnim svetovanjem (CIPS) že imamo).

Mlade in mladinske delavce nas zelo skrbi. »K sreči« smo trenutno preusmerili naše misli in se raje kot z vsebino in prihodnostjo mladinskega polja v Mariboru ukvarjamo s proračunom, ki našega razvratu menda več ne bo dopuščal. Nadaljevanje kmalu ...

Urška Repina

Na kratko o ideologiji

»Že dolgo vemo, da naloga filozofije ni odkrivati to, kar je skrito, marveč narediti vidno ravno to, kar je vidno, se pravi, razkriti to, kar je tako blizu, tako tik ob nas, tako tesno povezano z nami samimi, da ga zato ne opazimo.«

Michel Foucault

Kot pravi Slavoj Žižek v dokumentarcu *The Pervert's guide to Ideology* (ogled toplo priporočam), večina ljudi razmišlja o ideologiji kot o nečem, kar popači našo avtentično sliko realnosti – kot zamegljena očala, skozi katera opazujemo resnični svet okoli sebe. Kritika ideologije naj bi tako bila snemanje teh »očal ideologije«, ki nam pačijo sliko in kvarijo videnje stvari »kot so«. Vendar, kot pravi Žižek, je ravno to največja iluzija. V bistvu je ravno obratno. Ideologija je naš spontani odnos do sveta, naša spontana, vsakdanja razlaga sveta. Film *They Live*, ki ga znani filozof uporabi za razlago svojega mišljenja, to dobro ponazori. Glavni junak John Nada, odpadnik, vidi svet, kot ga vidi večina drugih ljudi, dokler ne najde očal, ki mu omogočijo, da uzre vsakdanjo ideologijo. Poanta je ta: šele posebna očala mu omogočijo, da vidi in dojemata svet okoli sebe drugače. Ideologija je torej vsakokratni, vsakdanji način, kako gledamo in dojemamo tako svet kot tudi vsakdanje situacije in šele posebna očala, ki jih lahko razumemo tudi kot analogijo za razmišljanje o našem dojetanju, razlaganju in tudi samem mišljenju sveta, nam omogočajo, da se zavedamo našega privzetega pogleda – ideologije, se pravi dojetanja sveta kot takega.

Sporočilo filma je zelo pomembno, predvsem za današnji čas, ko veliko ljudi misli, da je ideologija v našem prostoru samo ostanek polpretekle zgodovine, zdaj pa tega naj ne bi bilo več. Ravno to, da se ne lotimo resnega razmišljanja o tem, naših podstatih vsakdanjega življenja, potrjuje zgoraj napisano. Tudi tisti, ki imajo zaradi svojih privilegijev in znanja največ odgovornosti glede tega, t.i. intelektualci, so, razen v redkih primerih, tiho. Živimo pa v času in svetu, ki rabi mišljenje mišljenja mogoče bolj kot kadarkoli poprej.

Kot pravi Žižek, določa ideologija tudi okvir tega, kar smatramo kot mogoče in kaj kot nemogoče. Zelo zanimivo je razmišljati o tem, da se pogovarjamo o stvareh, kot so: kako bomo šli na Mars, naredili simulacijo možganov in velikega poka, kakšne možnosti vse nudi genski inženiring človeka, tudi potencialno nesmrtnost ... Da pa bi zvišali davke za 1 %, da bi imeli boljše zdravstvo, pa je v domeni skoraj nemogočega. Kaj šele 80 % globalna obdavčitev bogastva tistih, ki zaslužijo nad petsto tisoč evrov, kar predlaga znani francoski ekonomist Thomas Piketty v svoji knjigi *Kapital v 21. stoletju* (še en zanimiv Pikettyev komentar: empirični podatki kažejo, da se storilnost tistih, ki zaslužijo te ogromne vsote, po določenem znesku ne spreminja več – kar npr. pomeni, da bo nekdo enako storilen, če dobi za svoje delo nagrado 1 mio. ali pa 10 mio. evrov).

Poleg odgovorov je pomembno tudi postavljanje in formuliranje pravih vprašanj. Človeštvo je pred zelo velikimi izzivi: gigantski prepad med revnimi in bogatimi, katastrofalne podnebne spremembe, visoka stopnja brezposelnosti, resna kriza demokracije ... Ali se bomo še naprej samo spraševali, kako zvišati stopnjo profitabilnosti, kako lahko postanemo bolj privlačni za mednarodni trg, kako »izboljšati« sami sebe, kako več zaslužiti in biti boljši podjetnik itn.? Skrajni čas je, da začnemo spet resno razmišljati o razmišljanju samem in rešitvah, ki očitno ne morejo priti iz starega mišljenja sveta, ampak novega. Torej, da začnemo najprej resno razmišljati, kako mislimo svet, našo družbo in naše lastno delovanje. Kar pomeni, da se med drugim sprašujemo tudi, kaj hočemo in česa nočemo, kaj nam je zares pomembno in kaj ne, kakšne medsebojne odnose si želimo imeti in v kakšni družbi in svetu želimo zares živeti ... Za začetek nam lahko pri tem pomaga tudi kakšna dobra družboslovna, humanistična ali filozofska knjiga, npr. kakšno delo Michela Foucaulta.

Čudni?

Ko hodim po mestu, vidim ogromno ljudi. Nekateri so mi všeč, drugi mi niso. Pogosto vidim tudi parčke, ki se držijo za roke, poljubljajo, toliko, da se ne dajo dol sredi ulice, s čimer pošteno poslabšajo dan samskim ljudem, saj nas s tem opominjajo na našo lastno osamljenost.

Veliko bolj poredko pa vidiš dve dekleti, kaj šele dva fanta, ki se držita za roke ali skorajda seksata na ulici. Oni se morajo skrivati in prikrivati svojo spolno usmerjenost, saj je to »ogabno« in »narobe«. Vsi govorijo, da zdaj že vsi sprejemajo geje in kako to ni nič takšnega, ampak to sploh ni res. Tako pravijo samo zato, ker jih bodo ostali sicer grdo gledali, saj si geji niso sami krivi, takšni so se rodili. Večina ljudi na to še vedno gleda kot na bolezen, napako, na nekaj nenaravnega. Če takšni ljudje srečajo koga, ki je glede svoje homoseksualnosti odkrit, se ga pogosto bojijo, ga odrivajo iz družbe in se obnašajo, kot da jih bo vse posilil v trenutku, ko bodo z njim ali njo ostali sami. Ko smo enkrat šli s šolo na izlet, nas je večina bila punc, bilo pa je še kakšnih šest fantov. Eden od njih je bil gej, kar so vedeli tudi ostali. Med počitkom za malico je on odšel na stranišče in vsi fantje so počakali pred straniščem. Učiteljica jih je vprašala, zakaj čakajo, oni pa so odgovorili, da gredo na stranišče, ampak šele po tem, ko gre gej ven. Bila sem čisto zgrožena, vendar sem ugotovila, da jim tako ali tako ni pomoči, zato nisem nič rekla.

Tako je zato, ker so geji drugačni. Tudi za njih pravijo, da jih v današnjem času dosti bolj sprejemamo, kot včasih. To je menda res. Že risanke in pravljice učijo otroke sprejemanja drugačnosti. Ampak sprejemanje drugačnih od sebe ali od splošne normale? Kakšne naj bi torej sprejemali tisti, ki so že drugačni? Druge drugačne ali tiste, ki jim uspeva biti normalni? Sama baje spadam med »čudne«, ampak se mi zdijo normalni »čudni«. Bi torej morala sprejemati sebi podobne »čudne« ali tiste, ki so čudni meni? Ali pa bi morali sprejemati samo normalni, mi čudaki pa naj bomo srečni, če bomo slučajno sprejeti med njih?

Pravzaprav smo kljub temu, da je Hitler naredil samomor, ustvarili družbo arijcev. Mogoče ne zahtevamo modrih oči in svetlih las, a imamo kljub temu zelo omejene kriterije normale. Skoraj nemogoče je pravzaprav biti normalen. Zahtevamo, da smo videti čim lepše in normalno, da se oblačimo po modi, kar je seveda spet normalno, da se normalno obnašamo, da si najdemo svojo drugo polovico, se poročimo, imamo otroke itd. Normalno je namreč točno tako, kot počnejo vsi ostali. Normalni so torej samo kloni drug drugega. Če nisi takšen, si čudak, izrezan iz družbe in obsojen na večno nesrečno življenje, ker si boš zelo težko našel prijatelje, partnerja, pa še nenehno boš podrejen normalnim, ki te bodo imeli za manjvredno vrsto.

Največje možnosti za normalno imajo seveda tisti, ki so rojeni bogati, samozavestni in lepi. Oni bodo vedno priljubljeni, uspešni in zgled drugim, ker ... »vidiš, takšen bi moral biti tudi ti.«

Mi čudaki pa si pač poiščemo družbo med drugimi čudaki.

Urša Meier

Emancipacija Človeka

Živimo v negotovih časih. Od vseh koncev in krajev slišimo, da ni denarja, da je potrebno zategovanje in rezanje, da je potrebno vse prodati, da moramo biti bolj konkurenčni itd., ali pa bomo kratkomalo umrli. Redko pa slišimo vprašanje: ali je možno in seveda smiselno poskusiti še kako drugače? Pa vendar ni bolj primernega trenutka za to vprašanje, kot je sedaj. Res je, gospodarstvu vlada odstotek najbogatejših korporacij in združb, čeprav tudi njim na koncu vlada sam mehanizem, v katerega so užete in skozi katerega obstajajo: potreba po profitu, nenehni rasti, tekmovanju pa tudi »kreativnosti«. Kreativnost v narokovajih zato, ker je to natančno določena kreativnost – takšna, ki ustvari produkt, ki ga je mogoče prodati kot dobrino na trgu, in ne taka, ki bi morda zastopala nekaj popolnoma drugega, kar bi ustvarjalo prej omenjeno drugače.

Vendar, kaj pa je tisto drugače? Najprej lahko seveda rečemo, da je to nekaj drugega od že omenjenega. Ni življenje v strahu za preživetje, ni stalno pehanje za profitom, v tem drugi človek ne predstavlja objekta, ki mu skušaš predvsem nekaj prodati ali ga v nekaj prepričati, ni družba, ki jo določa tekmovalnost in izkoriščanje položaja drugega in okolja, ni navidezna drugačnost vseh, ki so si na koncu enaki ravno v tem. Je pa življenje z verjetjem v sočloveka, je upoštevanje človeških potreb vseh – v sozvočju z okoljem, drugi človek je najprej in predvsem so-človek v svetu in ne objekt posameznikovega interesa (poslovnega ali kakršnegakoli

drugega), je družba sodelovanja, solidarnosti in egalitarnosti. Družba, v kateri je človek resnično svoboden in ne samo simulirano tak.

Za to pa je pomembna emancipacija ljudi. Ko začnemo ljudje razmišljati in se zavedati, kako živimo in na kakšne odnose in oblastna razmerja vse pristajamo. Tako v družbi, kot v sebi. Kot rečeno – hlapec je tako dolgo hlapec, dokler se sam dojema kot takega. Oblastna razmerja obstajajo in so resnična, dokler sami, zavestno ali ne, pristajamo na njih. Ko hlapec neha biti hlapec, potem tudi gospodarja ni več. Pomembno pa je tudi to, da se lahko človek emancipira samo sam od sebe. Ne od zunaj, od kake institucije ali kakega posameznika. In, paradoksalno, ko se človek emancipira, je resnično zmožen sodelovanja in univerzalnega delovanja. To pa je tudi zares demokracija – ne oblika vladavine, temveč prostor brez fiksne vladavine enega človeka nad drugim, ker lahko vodi po potrebi vsak.

Emancipiran človek razmišlja, opazuje in deluje etično. Pomeni, da dela tisto, kar je sam z razmišljanjem in opazovanjem ugotovil, da je prav, in ne to, v kar ga prepričujejo mediji, politiki, duhovniki, ekonomisti in generali. Ve tudi, da je del človeškega občestva. Kaj torej naredi posameznik, ko ugotovi, da se prihodnost ne bo spremenila sama od sebe in je vedno odprta? Natanko tako – deluje in jo spreminja.

Samo Cerar

Si to »ti«?

Vsaka družba ima svoje norme, pravila o tem, kaj je sprejemljivo in normalno in kaj ne. Če od le-teh odstopaš, se moraš soočiti z določenimi sankcijami, saj imamo ljudje neverjetno težnjo po predalčkanju oziroma kategoriziranju in posploševanju.

S sporočili o primernem in sprejemljivem videzu in vedenju »normalne« ženske in »normalnega« moškega smo bombardirani že od rojstva, ki se začne pri oblačenju v oblačila roza (deklice) in modre (dečki) barve, igranju z avtomobilčki in barbikami, podobah iz risank, itd.

Pomembno vlogo pri tem ima naša kapitalistično usmerjena industrija, ki v tem vidi dobiček. Isti izdelek, ki bi ga lahko uporabljali tako moški kakor ženske, na primer gel za tuširanje, prodajo istemu paru dvakrat, enkrat v »ženski« roza in drugič v »moški« modri embalaži. Vendar je tukaj res kriva le industrija? Izdelkov ne bi izdelovali in prodajali, če jih ljudje ne bi kupovali in uporabljali. V trgovino, v kateri delam, je pred kratkim prišel moški, ki je zavrnil nakup univerzalnega dezodoranta zaradi preveč ženskega videza.

Potem so tukaj sporočila o »normalnem« ženskem in moškem videzu: za ženske je trenutno popularno, da so izredno suhe, brez dlak, imajo dolge sijoče lase, lakirane nohte, s črtalom obrobljene oči, našminkane ustnice in še bi lahko naštevala. Za moške pa moda narekuje negovano in urejeno, ne predolgo brado, sijoče lase in kožo, polne ustnice, poudarjene mišice in tako naprej. Seveda obstajajo ljudje, ki se za te »lepotne ideale« ne zanimajo in se na njih ne odzivajo, veliko pa je takih, ki so zaradi teh družbenih standardov, ki jih je po večini težko dosegati, nezadovoljni s sabo, se z njimi obremenjujejo in se ne čutijo sprejete.

Sama sem se soočala z raznimi kritikami, predlogi in vprašanji, ki zadevajo moj videz: »Zakaj si ne lakiraš nohtov? Normalna ženska si lakira nohte. Lahko bi si obula čevlje z malo pete, to bi te naredilo bolj ženstveno. Lahko bi se malo bolj namazala in si nadela šminko, da poudariš svoje ustnice.« To je le nekaj primerov, čeprav še zdaleč ne morem trditi, da sem nek outsider, niti da me družba zavrača.

Kar me bolj žalosti, so zgodbe o ljudeh, ki živijo v konstantnem nezadovoljstvu zaradi svojega videza, vedenja, spolne usmerjenosti itd., ki ni v skladu z normami in zadeva lastnosti, ki jih ne morejo spremeniti, lastnosti, s katerimi so se rodili. Hudo mi je ob prebiranju člankov o dekletih in fantih, ki prestajajo plastične operacije, da bi bili bolj podobni barbikam, kenom ali zvezdnikom; o Afričankah, ki bi na vsak način rade imele ravne lase, da bi lahko bile bolj podobne Evropejkam in zaradi tega prestajajo razne boleče posege; o ženskah, ki si večajo ali manjšajo prsi, itd. Skratka, o nesrečnih ljudeh, ki neprestano hrepenijo, da bi bili drugačni in se ne morejo sprejeti takšni, kot so.

Vrnimo se trideset let v preteklost. Takrat je bilo popolnoma sprejemljivo, da si ženska ni brila pazduh, nog, mednožja. Dandanes se ljudje nad tem zgražajo in poraščenost enačijo z nehigieno in neurejenostjo, kar sploh nima smisla. Če bi modne smernice začele propagirati debele, kosmate ženske in pobrite moške brez mišic, predvidevam, da bi to čez čas tudi večini postalo všeč. To nakazuje na močan vpliv družbe na posameznika, oziroma na podrejenost posameznika družbenim pravilom. Če se večina z nečim strinja, potem je to najbrž v redu in normalno, če se ne strinja, potem ni v redu in ni normalno. Včasih se sprašujem, zakaj mi je določena stvar sploh všeč. Ali je to zato, ker mi je dejansko všeč ali zato, ker je večini všeč in je potem posledično še meni?

Neiskrenost

V družbi obstajajo tudi nenapisana pravila oziroma pričakovanja o tem, kako se naj ženske in moški vedejo, torej kakšno vedenje je za njih »primerno«. Tako se za ženske ne spodobi, da povzdignejo glas, rignejo, prdijo, da imajo potrebo po seksu in tako dalje. Tega ženske v bistvu sploh ne počnejo. Vse so fine, nežne, se mimogrede zjočejo, v prostem času berejo ljubezenske romane in komaj čakajo, da bodo kaj skuhale in zlikale. Za moške je znano, da ne jočejo, oziroma ne izražajo čustev in ne gledajo romantičnih komedij. Zanimajo jih le nogomet, avtomobili, pitje piva in seks.

Naj kot zanimivost omenim raziskavo kulturne antropologinje Margaret Mead iz leta 1935, ki prikazuje primere indijanskih plemen, kjer se moški vedejo na enak način, kot se pri nas vedejo »tipične« ženske in obratno. To nakazuje, da so značilnosti, kot so pridnost, ljubosumnost, maščevalnost, bojevitost in tako naprej, predvsem produkt vzgoje in kulture, v kateri živimo.

Zanimivo je, da se veliko ljudi zaveda neumnosti določenih družbenih pravil, vpliva medijev in njihove manipulacije z ljudmi, pa je njihovo ravnanje kljub temu še vedno v skladu z njimi.

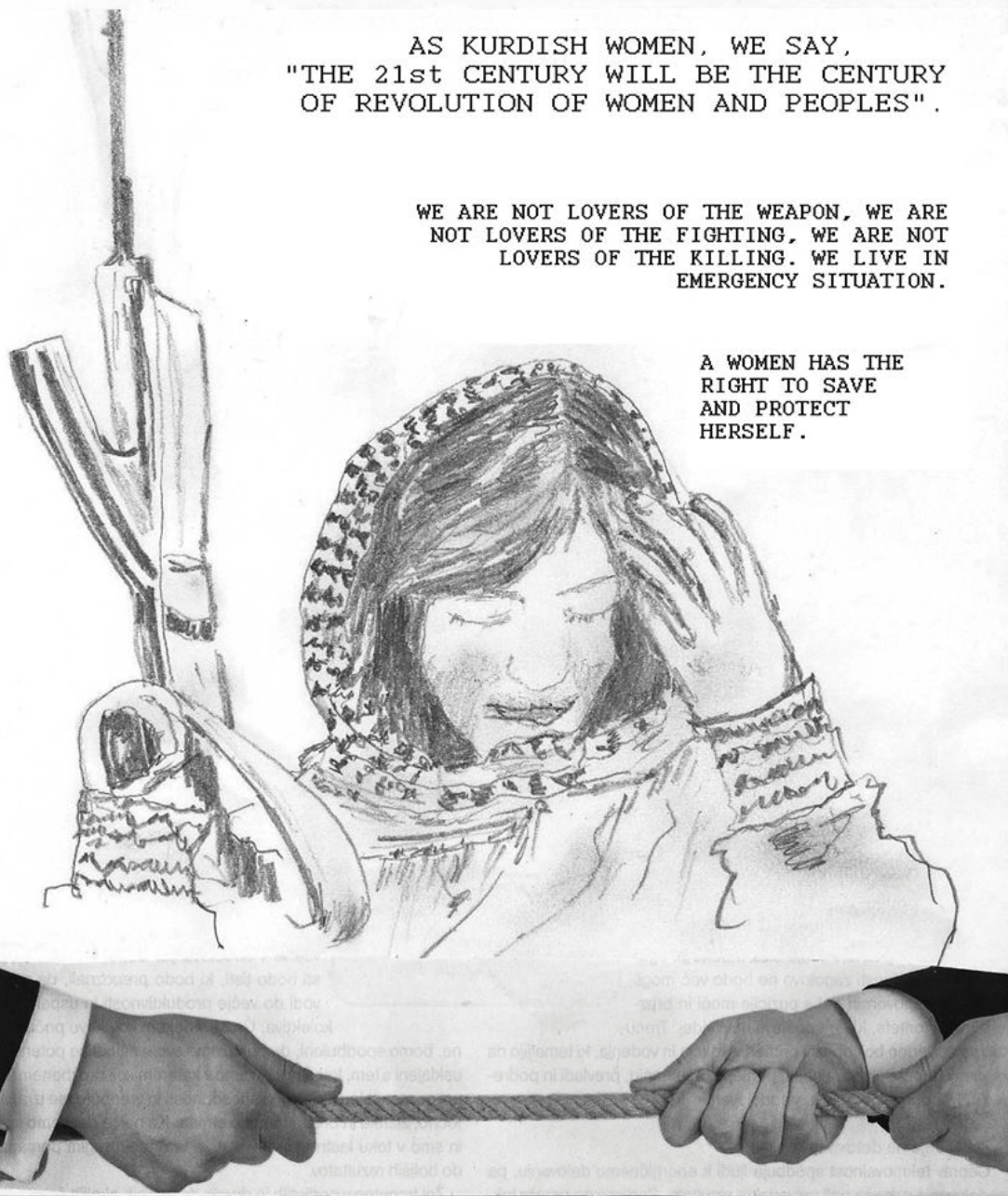
Dejstvo je, da smo postali družba posameznikov obsedenih samih s seboj, s primerjanjem z drugimi, s tekmovalnostjo in nenehnim stremenjem h kvazi popolnosti, posredovani s strani medijev, kjer ima potreba po pripadnosti in občudovanju s strani družbe večjo težo od iskrenosti in pristnosti. Kljub temu da se veliko govori o tem, da bi naj sledili sebi in bili to, kar smo (s tem mislim na »bodi to, kar si in sledi sebi, dokler s svojimi dejanji ne škodiš drugim«), smo še vedno daleč od tega. S svojimi dejanji soustvarjamo določene družbene norme in kritiziramo druge, ki od njih odstopajo, ob tem pa sami trpimo, ker se jih »moramo« držati. Vsekakor pri tem ne prevladuje načelo »bodi, kar si«, temveč »bodi to, kar družba pričakuje in želi, da si«.

AS KURDISH WOMEN, WE SAY,
"THE 21st CENTURY WILL BE THE CENTURY
OF REVOLUTION OF WOMEN AND PEOPLES".

WE ARE NOT LOVERS OF THE WEAPON, WE ARE
NOT LOVERS OF THE FIGHTING, WE ARE NOT
LOVERS OF THE KILLING. WE LIVE IN
EMERGENCY SITUATION.

A WOMEN HAS THE
RIGHT TO SAVE
AND PROTECT
HERSELF.

V Evropi je 4,1 milijona
brezdomnih ljudi in 11
milijonov praznih (prostih)
domov.

Sedem od desetih ljudi
živi v državah, kjer je
razmak med revnimi in
bogati še večji kot
pred 30 leti.

Od desetih najtoplejših let
jih je devet bilo po letu 2000.

Skoraj polovica človeštva,
več kot tri milijarde
ljudi, živi z manj kot 2,5
\$ na dan. Več kot 1,3
milijarde jih živi v
ekstremni revščini z manj
kot 1,25 \$ na dan.

**NASA in NOAA: 2014 je bilo
najtoplejše izmerjeno leto,
odkar znanstveniki redno
merijo temperature od leta
1880.**

50 % najrevnejših
ljudi na svetu,
torej polovica
človeštva, ima v
rokah manj kot 1 %
vsega premoženja.

85 najbogatejših
ljudi ima toliko
premoženja kot
najrevnejša
polovica celotnega
planeta.

Od začetka finančne
krize 2008 se je
število svetovnih
milijarderjev več
kot podvojilo.

33

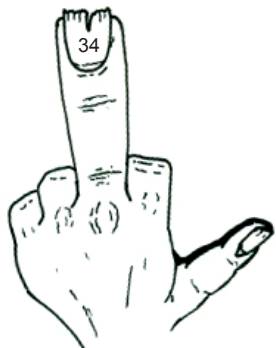
V davčnih oazah je približno 21
tisoč milijard dolarjev premoženja
nekaj 1000 ljudi, kar močno presega
premoženje ostalih 99 % ljudi.
10.000 ljudi predstavlja malo več
kot milijoninko vseh ljudi.

Leta 2012 so znašali
svetovni vojaški izdatki
1756 milijard dolarjev.

Skoraj milijarda ljudi
je podhranjenih.

Delavec z osemurnim
delovnikom, ki dela 40
let in vsak mesec
zasluži 1000 evrov, v
življenju za svoje
delo dobi malo manj
kot pol milijona
evrov.

SPONZORSKA STRAN

Pendrekasto modra

Borba na ulicah proti kapitalističnim svinjam nikakor ni izgovor za zanemarjanje lastnega izgleda. Od novodobnega protestnika se pričakuje veliko – veselje do vdihovanja solzivca, pozitiven pogled na obstreljevanje z gumjastimi naboji in fizična pripravljenost na celodnevno zadrževanje velike potrebe. Bolj kot vse prej našteto, pa se od njega pričakuje, da bo vestno skrbel za svojo zunanjo podobo. Vse prevečkrat lahko v različnih medijih opazimo protestnike, ki na svoje, sicer plemenite cilje mečejo slabo luč z lastno neokusno opravo. Ob vseh teh kordonih policije, si človek včasih zaželi tudi kakšnega modnega policista na ulicah. Kar zgrozi me, ko vidim, kakšne smrtne modne grehe si eni privoščijo in to je tudi eden glavnih razlogov, da se nisem udeležil marsikaterega protesta, ki bi se ga drugače.

Si se mogoče prepoznal v zgornjih vrsticah? Ne skrbi, saj sem se odločil temu narediti konec in ti v tem članku podati nekaj življenjsko pomembnih nasvetov za prijetno in očem prijazno upiranje sistemu. Začnimo na začetku: črna barva več ni uporniška barva! Črna je nova bela, bela pa je neofašistična barva, barva denarja in barva, o kateri prepeva tista Hrvaška pop estradnica. In če je nekaj pop, po tem je to out za nas. Črna barva je izključno rezervirana za sveže anarhistične spreobrnjence in upornike, ki poslušajo One Republic. Za uporniško sezono zima 2014-15 ti pri Zinu predlagamo globoko pendrekasto modro v kombinaciji s pravno zeleno. Ta preprosta kombinacija bo poudarila tvojo barvo oči in modrice okoli njih. Če si malo bolj pogumen in da ne bo vse tako turobno, pa lahko v svojo protestno uniformo vključiš tudi kakšen kos krvavo rdečega tekstila – ampak, prosimo, brez Che Guevara majic! Saj nismo v 90-ih.

Kar se tiče obutve, poskrbi, da bo ta topla in udobna in naj simbolizira upor proti lastnikom kapitala in izkoriščevalskemu globalizmu – torej pastelne Starke (ne pozabi od prej – črne so bele, bele pa so za šminkerje, mi pa nismo šminkerji). Za na konec pa še najpomembnejši del tvoje zunanje podobe – lasišče. Razen če si član grunge benda, mastni lasje niso kul. Za detajlno razlago katere vse produkte in v kakšem vrstnem redu jih je potrebno uporabiti, povprašaj svojega lokalnega metalca, jaz imam za tebe le dve besedi – vedno imej pri sebi tri-vremenski Taft™! Naj bo sonce, mraz, dež ali vodni top – magična formula tri-vremensega Tafta™ poskrbi, da tvoji lasje vedno naravno padejo na pravo stran (ekstremno levo). Tako boš v vseh TV javljanjih v živo (v ozadju) izgledal, kot da si ravnokar prišel od frizerja.

Sledi tem nekaj preprostim napotkom in pomagaj dvigniti vizualno privlačnost protestov tudi v tvojem kraju. Dober protestnik je urejen protestnik (ampak naj ne izgleda, kot da si se preveč trudil)!

Dino Kusanović

Pravila igre

Tvoja naloga je, da smiselno povežeš pikice in s tem ustvariš sliko. Začneš pri številki 1, ki se nahaja desno spodaj. Zadnja številka je 63.

